

ΘΕΜΑ**Η σχολική ζωή, άλλοτε και τώρα, εδώ και αλλού****A. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ¹****ΤΑΞΗ : Ε'****ΑΦΟΡΜΗ**

Διάλογος Ε2 της εφαρμογής ή κάποιο σχετικό θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα ή και από την πραγματικότητα της σχολικής τάξης.

ΧΡΟΝΟΣ

Έξι περίπου εβδομάδες με εργασία στο σχολείο σε τακτική βάση και πιθανόν με κατ' οίκον προεργασία των μαθητών.

ΣΤΟΧΟΙ**Γενικοί στόχοι:**

Να εξεταστεί, να συζητηθεί και να αποτυπωθεί η διαφοροποίηση στις συνθήκες της εκπαίδευσης:

- ▶ του σήμερα με το παρελθόν, και να αναδειχθεί η δυναμική που κρύβεται πίσω από τον μετασχηματισμό αυτό διαχρονικά
- ▶ της χώρας μας με άλλες χώρες (αλλά και ανάμεσα στις διαφορετικές περιοχές της χώρας μας), και να διαφανούν οι διαφορετικές κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες που την επηρεάζουν συγχρονικά.

Μαθησιακοί στόχοι:

Στρέφονται γύρω από δύο άξονες:

- ▶ **Που (σε ποια σημεία) υπάρχει διαφοροποίηση.**
Επιδιώκεται οι μαθητές να: εντοπίσουν, αναγνωρίσουν, καταγράψουν την διαφοροποίηση στις συνθήκες λειτουργίας τάξης & σχολείου (περιβολή μαθητών, κτίρια, αριθμός μαθητών, θηλέων & αρρένων, αριθμός δασκάλων, παιδαγωγικές μέθοδοι, ωρολόγια προγράμματα), στην πρόσβαση στη γνώση (οικονομικοί & πολιτισμικοί παράγοντες, στερεότυπα, πρότυπα, ρόλοι φύλων).
- ▶ **Γιατί συνέβη.**
Επιδιώκεται οι μαθητές να ψηλαφίσουν ίσως και να αναδείξουν: αιτίες, συνθήκες, παράγοντες, διεκδικήσεις, επιρροές, αγώνες, συνέπειες, δυναμική, εξελίξεις, πισωγυρίσματα, ιδιομορφίες, πολιτισμική κληρονομιά, δικαίωμα στη μόρφωση, στερεότυπα, οικονομικοί παράγοντες, παροχές, παιδαγωγικές μέθοδοι, ιδεολογία ...

Δεξιότητες:

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ αναζητούν, συλλέγουν, αξιολογούν και αξιοποιούν υλικό (λογισμικό, μαρτυρίες, λογοτεχνικά κείμενα, φωτογραφικό, κινηματογραφικό, εικαστικό)
- ▶ διερευνούν και να καταγράφουν την διαφοροποίηση (σταθμοί, μεταρρυθμίσεις)

¹ **Σημείωση:** Σε όλο το κείμενο χρησιμοποιείται το αρσενικό γένος (π.χ. οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός, κ.ά.) χωρίς καμία πρόθεση αξιολογικής διάκρισης των φύλων, για να διευκολύνεται η ανάγνωση του κειμένου χωρίς να συναντώνται διαρκώς εκφράσεις που χρησιμοποιούν και τα δυο γένη (π.χ. οι μαθητές/τριες, ο/η εκπαιδευτικός, κ.ά.).

- ▶ εξασκηθούν στη σύγκριση, στις δυνατότητες έκφρασης, σε τρόπους παρουσίασης (να αναπτύξουν την αναλυτική και συγκριτική σκέψη).

Ευρύτεροι κοινωνικοποιητικοί στόχοι:

Επιδιώκεται:

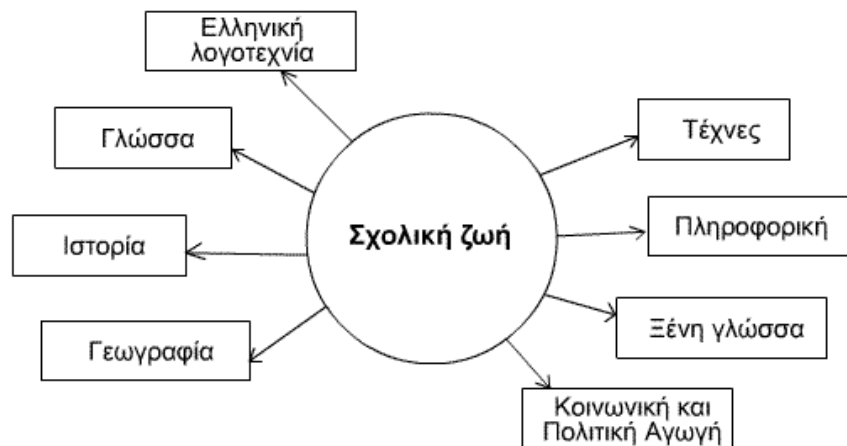
- ▶ Να αναπτυχθούν κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών όπως η συνεργατικότητα, η συλλογική εργασία, η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε κοινωνικά προβλήματα (ξеноφοβία, ρατσισμός, σεξισμός, ρύπανση του περιβάλλοντος, ...).
- ▶ Να εξοικειωθούν με ποικίλα εκφραστικά μέσα (επαφή με λογοτεχνικά και εικαστικά έργα, με ποικίλες μορφές του λόγου, ...)
- ▶ Να προσεγγίσουν τον επιστημονικό τρόπο εργασίας
- ▶ Να εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναδεικνύονται σε πολλά σημεία της υλοποίησης του project, οι διαθεματικές έννοιες ομοιότητα και διαφορά (συγχρονικά και διαχρονικά σε πολλές περιπτώσεις), άτομο και σύνολο (μαθητής και μαθητική κοινότητα, ...), σύστημα (εκπαιδευτικό, εξουσίας...), μεταβολή (εξέλιξη και πρόοδος, μεταβολή συνθηκών υποδομής, μεταβολή αμφίεσης ...), αλληλεπίδραση (ιδεών, πολιτιστικών και πολιτισμικών στοιχείων, ...), πολιτισμός (έργα τέχνης,).

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ και ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

Με επίκεντρο το θέμα «**Η σχολική ζωή, άλλοτε και τώρα, εδώ και αλλού**» που έχει επιλεγεί από το μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» οι μαθητές θα αναλάβουν δραστηριότητες, με την αρωγή (και όπου χρειαστεί με την καθοδήγηση) του εκπαιδευτικού, και θα αναπτύξουν έννοιες και δεξιότητες αντλώντας από το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων (ή επιστημονικών πεδίων) όπως φαίνεται στο επόμενο σχήμα.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

- ▶ Το περιεχόμενο του διαθεματικού σεναρίου αυτού καθεαυτού για την δυναμική που κρύβεται πίσω από τον μετασχηματισμό της σχολικής ζωής διαχρονικά και τις διαφοροποιήσεις που παρουσιάζει συγχρονικά σε διαφορετικούς τόπους.
- ▶ Στοιχειώδης επαγγελματικός προσανατολισμός. Αναγνώριση επαγγελμάτων (εκπαιδευτικός, καθαρίστρια, κ.ά.) και πρώτη γνωριμία μαζί τους.
- ▶ Πολιτισμικές αξίες (αναγνώριση πολιτισμικών αξιών άλλων τόπων και άλλων εποχών).

- ▶ Υποχρεώσεις του κράτους (νομοθετικό πλαίσιο, θεσμικά όργανα, δημιουργία και συντήρηση υποδομών), δικαιώματα παιδιών, διεκδικήσεις ομάδων

Γλώσσα - Λογοτεχνία

- ▶ Ετυμολογική προέλευση και σχηματισμός λέξεων (παιδί, παιδεία, παιδεύω, εκπαίδευση, αλφαριθμητισμός, αναλφάβητος, εγγράμματος, αγράμματος ...).
- ▶ Αναζήτηση λαϊκού λόγου (παροιμίες, αινίγματα, κ.ά.) σχετικά με εκπαίδευση.
- ▶ Πρώτη αναγνώριση, χαρακτηρισμός και ταξινόμηση ειδών λόγου (επιστημονικός, καθημερινός, λαϊκός, δημοσιογραφικός, ποιητικός, ...).
- ▶ Αναζήτηση πληροφοριών και σχετικών στοιχείων σε κείμενα της ελληνικής λογοτεχνίας.

Ιστορία

Η εκπαίδευση στην αρχαιότητα, το βυζάντιο, την τουρκοκρατία, σε διάφορες στιγμές από την απελευθέρωση (1821) μέχρι τις μέρες μας. Στοιχεία αντλούνται από τα σχολικά εγχειρίδια προηγούμενων τάξεων, από αντίστοιχες ενότητες του υλικού που έχει εκπονηθεί από το Π.Ι. για την ευέλικτη ζώνη, από άλλες γραπτές πηγές, από το περιεχόμενο της εφαρμογής, από έργα τέχνης, λογοτεχνίας και κινηματογραφικές ταινίες.

Γεωγραφία

- ▶ Για ποιους τόπους βρέθηκαν στοιχεία (εικόνες, ζωγραφικοί πίνακες, άλλες πληροφορίες) για την εκεί εκπαίδευση των παιδιών.
- ▶ Εντοπισμός στο χάρτη των περιοχών αυτών (δεξιότητες ανάγνωσης χάρτη).

Τέχνες

- ▶ Αναζήτηση έργων τέχνης, εξοικείωση με μορφές των καλών και των εφαρμοσμένων τεχνών.
- ▶ Έκφραση με ζωγραφική αναπαραστάσεων των διαπραγματευόμενων εννοιών, όπως σχολική τάξη, ο δάσκαλός μου, το διάλειμμα κ.ά.
- ▶ Έκφραση με δραματοποίηση των διαπραγματευόμενων καταστάσεων, όπως σχολική τάξη σε άλλες εποχές και άλλα μέρη.

Ξένη γλώσσα

Αναζήτηση, επιλογή, επεξεργασία, απόδοση περιεχομένου, μετάφραση κειμένων από το διαδίκτυο.

Πληροφορική

- ▶ Αναζήτηση στοιχείων από το διαδίκτυο.
- ▶ Σύνθεση κειμένων με χρήση επεξεργαστή κειμένου.
- ▶ Πιθανή ψηφιοποίηση (εφόσον διατίθεται σαρωτής) και επεξεργασία εικόνων με χρήση αντίστοιχου προγράμματος.
- ▶ Πιθανή σύνθεση παρουσίασης με χρήση κατάλληλου προγράμματος παρουσιάσεων (π.χ. Power Point).

Β. ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα)

Αφορμή

- ▶ Η αφορμή δίνεται από το διάλογο Ε2 (και ΣΤ2).
- ▶ Εναλλακτικά η αφορμή μπορεί να δοθεί από ένα θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα και ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσκομίσει ένα φύλλο εφημερίδας και να διαβάσει το επίκαιρο σχετικό απόσπασμα.

Ενημέρωση από τον εκπαιδευτικό

Σύντομη παρουσίαση, του θέματος και της διαδικασίας. Παρουσίαση σχετικού υλικού και πρώτη επαφή των μαθητών με το αντικείμενο.

Χωρισμός σε ομάδες εργασίας - Προτεινόμενες ΟΜΑΔΕΣ

- ▶ Το σχολείο στην Ελλάδα άλλοτε (αρχαιότητα, βυζάντιο, τουρκοκρατία)
- ▶ Το σχολείο στην Ελλάδα άλλοτε (19ος και 20ος αιώνας)
- ▶ Η εκπαίδευση σε άλλες χώρες
- ▶ Το εκπαιδευτικό μας σύστημα
- ▶ Ομάδα υποστήριξης (πληροφορική)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Ανάλυση

Οι μαθητές ανά ομάδες αναζητούν και συλλέγουν στοιχεία. Εντοπίζουν, καταγράφουν και αποδελτιώνουν πληροφορίες, μαρτυρίες και οπτικό υλικό.

Αν επιλεγεί να υπάρχει έκφραση με ζωγραφική ή δραματοποίηση, αυτή ξεκινάει από αυτή τη φάση και συνεχίζεται και στην επόμενη.

ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - δυο εβδομάδες)

Σύνθεση

- ▶ Μετά την ανάλυση ακολουθεί η **σύνθεση**, όπου κατά θέμα, οι ομάδες συγκρίνουν, επιλέγουν, αξιολογούν και συνθέτουν τα στοιχεία τους για κάθε αντικείμενο, με στόχο τη δημιουργία σχετικών κειμένων για την παρουσίαση.
- ▶ Γίνεται η τελική συνθετική διεργασία με το υλικό που δημιούργησαν οι ομάδες. Όλες οι ομάδες αλληλοενημερώνονται και η δουλειά της καθεμιάς επηρεάζεται από τις υπόλοιπες.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα και συμμετοχή σε ανεξάρτητες εκδηλώσεις)

Παρουσίαση

Συγκροτείται το υλικό που θα παρουσιαστεί.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει γενικά στοιχεία για το θέμα, τα στοιχεία των μελών της ομάδας, στοιχεία και φωτογραφίες από την πορεία της δουλειάς και παρουσίαση των αποτελεσμάτων όλης της προσπάθειας.

Δυνατότητες παρουσίασης (επιλέγονται κάποιοι από τους παρακάτω τρόπους εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη δυνατότητα)

- ▶ Συμμετοχή σε σχολική εκδήλωση για το τέλος της χρονιάς.
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου.

- ▶ Συμμετοχή σε σχολική έκδοση (ετήσιο λεύκωμα, εφημερίδα, περιοδικό).
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του σχολείου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- ▶ Διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.
- ▶ Εσωτερική αξιολόγηση μετά την ολοκλήρωση με συζήτηση στην ομάδα εργασίας.

Προς τον εκπαιδευτικό

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ενημερώσει τους μαθητές (με στόχο να προκαλέσει συζήτηση και προβληματισμό) για το ότι η εκπαίδευση έγινε δημόσιο αγαθό, μετά από τις αστικές επαναστάσεις και μετά από τη βιομηχανική επανάσταση. Στην πρώτη περίπτωση για την ενημέρωση για την αστική δημοκρατία και στη δεύτερη για την παραγωγή ειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Γ. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Υλικό της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθεί:

Με λίγα λόγια και Χρονολόγιο

Εντοπίστε όλες τις σχετικές αναφορές, ανάλογα με τη θεματολογία του project.

Ασκήσεις και Δραστηριότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Σχολείο, Εκκλησία, Ομάδες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Αναλφαβητισμός

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Η Ελλάδα εκπαιδεύεται
- ▶ Το σχολείο άλλοτε και τώρα
- ▶ Διάλογος μέσα στο σχολείο

ΕΝΟΤΗΤΑ: Συμμετοχή Στα Κοινά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Μαθητικές εκλογές
- ▶ Συμπεριφορά στο σχολείο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Εκλογές στην τάξη
- ▶ Αποτελέσματα μαθητικών εκλογών
- ▶ Εσωτερικός κανονισμός της Τάξης σου

και επικουρικά από τη Στ' τάξη

ΕΝΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικό Σύστημα, Ομάδες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Ας Αναλύσουμε Τα Αρχικά
- ▶ Η δομή της εκπαίδευσης στην Ελλάδα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Σύγκριση αναλυτικών προγραμμάτων
- ▶ Τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Άτομο και η Διεθνής Κοινότητα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Δικαίωμα στη ζωή
- ▶ Παιδί, οικογένεια, μόρφωση

Βιβλιοθήκη - Κείμενα

«Δημοτικό σχολείο» του Νίκου Καζαντζάκη-«Ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού» Μέρος τρίτο, σελ.115

«Η Βαγγελίτσα» - Έλλης Αλεξίου σελ. 105-«Με λογισμό και μ' όνειρο -Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε' και Στ' δημοτικού» , σελ.105

«Ένα σχολείο για όλα τα παιδιά» - Στ. Πολυχρονοπούλου -«Βλέπω το σημερινό κόσμο-Πολυθεματικό βιβλίο δημοτικού σχολείου για την ευέλικτη ζώνη»,

Βιβλιοθήκη - Εικόνες

Κατηγορίες εικόνων της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθούν: κυρίως «σχολείο», «παιδιά» και δευτερευόντως «ομάδες», «δικαιώματα» και «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις»

Έντυπο υλικό

Για λογοτεχνικά κείμενα (ειδικά αν δεν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη), μπορεί ο εκπαιδευτικός να ανατρέξει αρχικά στα Ανθολόγια του Δημοτικού σχολείου, τόσο τα τρέχοντα όσο και τις προηγούμενες σχετικές εκδόσεις.

Ενδεικτικά από τα υπάρχοντα σχολικά εγχειρίδια:

- ▶ Ιστορία Ε' τάξης σελ. 48 – «τα σχολεία και οι γιορτές» αναφέρεται στην Βυζαντινή εποχή.
- ▶ Ιστορία Ε' τάξης σελ. 165 – «Ένας δάσκαλος δεκατεσσάρων χρονών» αναφέρεται στην αλληλοδιδασκτική μέθοδο επί Καποδίστρια

Η ειδησεογραφία από εφημερίδες συχνά δίνει επίκαιρο υλικό και αποτελεί πηγή υλικού που προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ασκήσει τους μαθητές στο διαχωρισμό της είδησης από την άποψη του συντάκτη ενός άρθρου.

Σε **ελληνικές ταινίες**, μπορείτε να βρείτε στοιχεία από το ελληνικό σχολείο προηγούμενων δεκαετιών σε διαφορετικές περιοχές (αστικές, αγροτικές, πλούσιες, φτωχές, ...) της Ελλάδας.

Πηγές στο διαδίκτυο (πρέπει ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει από πριν μόνος τις ιστοσελίδες αυτές ώστε να εξοικειωθεί με τις ιδιαιτερότητές τους).

α) Εντοπίστε τις πιο κατάλληλες από τις συνδέσεις που προτείνονται στις «Πηγές» της αντίστοιχης ενότητας της εφαρμογής.

β) Χρησιμοποιείστε μια μηχανή αναζήτησης (π.χ. Google στη διεύθυνση www.google.com.gr), χρησιμοποιώντας ως λέξεις κλειδιά τα θέματα που ασχολείσθε, για να εντοπίσετε επιπλέον πληροφορίες, σε νεότερες καταχωρήσεις στο διαδίκτυο.

γ) Αξιοποιείστε υλικό από τη θεματική πύλη των Μ.Μ.Ε. στην Ελλάδα <http://www.mme.gr> από όπου μπορείτε να οδηγηθείτε στους δικτυακούς τόπους των ελληνικών εφημερίδων.

δ) Αξιοποιείστε υλικό από τις ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες, ενδεικτικά (στα αγγλικά):

- ▶ Encarta (encarta.msn.com)
- ▶ Britannica (www.britannica.com).

Πρέπει να επισημανθεί ότι το διαδίκτυο είναι μια δυναμικά διαρκώς εξελισσόμενη και μεταβαλλόμενη δομή, όπου διαρκώς εμφανίζονται νέοι αξιόλογοι τόποι ενημέρωσης και πληροφόρησης ενώ σε άλλους που δεν ενημερώνονται τακτικά, το περιεχόμενό τους απαξιώνεται. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ελέγχει την εγκυρότητα των πληροφοριών που συλλέγονται από το διαδίκτυο, με αρχικό κριτήριο την αξιοπιστία του φορέα που παρέχει την πληροφόρηση.